

HK&IK

HET ZWARTE CANVAS

'If you ask me what I came to do in this world, I, an artist, will answer you: I am here to live out loud.'

ÉMILE ZOLA

DAVID BOWIE & MICK JAGGER	Dancing in the street
MADONNA	Dress you up
KAJAGOOGOO	Too shy
SALT-N-PEPA	Push it
TECHNOTRONIC	Pump up the jam
U2	Where the streets have no name
METALLICA	Wherever I may roam
SISTERS OF MERCY	Alice
ANNE CLARK	Our darkness
SIOUXSIE AND THE BANSHEES	Peek-a-boo
PEARL JAM	Even flow
RAGE AGAINST THE MACHINE	Bombtrack
JANE'S ADDICTION	Stop!
PJ HARVEY	Rid of me
NIRVANA	In bloom
PIXIES	Planet of sound
THE AFGHAN WHIGS	Debonair
WEEN	Springtheme
PORTISHEAD	Wandering star
SINÉAD O'CONNOR	Jackie
LED ZEPPELIN	Stairway to heaven
MELANIE	Beautiful people

Nog geen uur na mijn geboorte had ik al publiek.

Alle verpleegsters liepen onze ziekenhuiskamer binnen. Wie maakte er toch dat schattige geluid? Ik was namelijk een duimenzuiger. Duimen, meervoud, want ik sabbelde op beide duimen tegelijkertijd, blijkbaar zo lawaaiig dat je het tot op de gang kon horen.

Al meteen *loud as fuck*.

Later zou blijken dat ik aan het plantrekken was. Ik moet mijn duim instinctief in mijn mond gestoken hebben. *Self-soothing* voor professionals. Ik was helemaal niet op zoek naar publiek. Het was mijn poging om er vooral niet te zijn. Om mezelf zo klein en onopgemerkt mogelijk te maken.

Nou, is dat even niet gelukt!

Laat me dat toch wat nader verklaren. Mijn verwekking, die was per ongeluk. Al snel had ik door dat ik er eigenlijk niet mocht zijn. Dat is me tijdens mijn jeugd heel vaak verteld, vlakaf, maar met een knipoog. Iets onschuldigs, lacherigs, zelfs liefdevols bedoeld, maar iets dat je onbewust vormt als kind en dus als volwassene.

Mijn mama was altijd lief, maar in die eerste maanden ook vooral moe. Ze was nauwelijks een jaar daarvoor bevallen van mijn broer. Een huilbaby. Niet zijn schuld, maar het maakte dat zij nog *stikkapot* was

toen ik er kwam. Duimzuigen was dus mijn oplossing om het voor haar zo makkelijk mogelijk te maken.

Ik zou geen plaats innemen, me klein maken en mijn plan trekken.

‘Oh zo schattig,’ zeiden de verpleegsters. ‘Ze zal wel content zijn met zo’n makkelijk kind.’

Gek hoe mijn latere carrière een grote copy-paste is van die eerste uren. Alle aandacht trekken, maar eigenlijk vooral proberen zo weinig mogelijk uit de band te springen.

Pas op, het is niet dat ik een ongelofelijk ongelukkige kindertijd heb gehad. Wat een cliché zou dat zijn. In mijn jeugd leek alles goed te gaan. Ik trok mijn plan.

Mijn warmste herinneringen heb ik aan de jaarlijkse vakanties. Met de caravan van mijn grootouders langs mama’s kant. Ik had oma en opa graag. Oma speelde orgel in de kerk en bij de bigband van de NMBS. Ze genoot van het leven en zag er altijd goed uit. Op feestdagen moesten we eerst zingen voor we onze cadeautjes kregen. Mijn liefde voor muziek heb ik ongetwijfeld van haar.

Elke lente vertrokken oma en opa met de caravan volgepropt richting het zuiden, Frankrijk of Spanje. Daar bleven zij dan tot de zomervakantie begon, en mama en haar zussen, met ondertussen elk een eigen gezin, elkaar aflostten. Tot in detail uitgerekend en vol-

gens een vlot plan. Elk gezin kwam een week of twee, met telkens een overlapping van een of twee nachten met de volgende gasten.

Zalige tijden, die vakanties op de camping! Vriendjes maken, elk jaar, soms zelfs elke dag opnieuw. In talen die ik niet sprak.

Spannend!

Fashion is eigenlijk zoals op vakantie gaan op een camping. Elke shoot opnieuw voor eventjes vrienden maken in talen die je niet kent.

Ik leefde ook helemaal op door te dansen. Nam je me mee naar de kermis, dan hoefde ik niet per se in de draaimolen te zitten en naar de *flosj* te graaien. Laat me er maar gewoon naast staan. Daar kon ik tenminste vrij dansen! Dat gaf me evenveel vlinders als ronddraaien op de rug van zo’n speelgoedpaard. Of wanneer we op zondag naar de grootouders gingen – netjes in balans, de ene keer naar de ouders van mama en de andere week naar die van papa – dan kon ik nooit mijn mooie zondagse schoentjes uitdoen zonder eerst even te tapdansen voor de kast.

Dirty dancing was (en is) mijn favoriete film. In mijn hoofd was ik Baby en *nobody puts Baby in a corner*, weet je wel. Stiekem hoopte ik dat de wereld in een musical zou veranderen, en dat ik na mijn aanzet iedereen mee zou krijgen. Ik droomde van flashmobs, lang voordat ze een ding werden. Dat doe ik nog steeds, trouwens, dus

probeer het een keer als je me tegenkomt. *Dancing in the street*, Bowie en Jagger zouden trots zijn.

Ik kan pagina's lang doorgaan over dansen. In het zesde leerjaar had ik het zelfs voor elkaar gekregen dat ik mijn mini-boombox – een mooi woord voor mijn flashy lila radio-cassettespeler – naar school mocht meenemen, zodat we tijdens de middagpauze allemaal samen konden dansen. Daar op de speelplaats maakten we eigen choreografieën op Salt-N-Pepa's *Push it* en Technotronics *Pump up the jam*.

Via mijn oudste zus, die al mocht uitgaan, leerde ik Wham!, Duran Duran en Kajagoogoo kennen. En new beat natuurlijk. De trage bezwerende muziek die toen langzaamaan alle Belgische clubs en daarna zelfs de hele wereld veroverde. Op de speelplaats kwam ik aanzetten met de rare dansjes die iedereen daarbij deed, en plots kon elke elfjarige in Kuringen op new beat dansen.

Ik heb veel van haar geleerd.
Maar thuis voelde het niet altijd helemaal juist.

Want hoewel mijn zus gewoon mijn zus is, is ze eigenlijk mijn halfzus.

Ik kan me niet herinneren wanneer ik dat precies te weten ben gekomen. Wat ik wel weet, is dat het me nooit gezegd, laat staan uitgelegd, is. Dat puzzelstukje heb ik zelf verzameld toen ik in de fotoalbums aan het kijken was. Iedereen had bij ons thuis een eigen album. Die

dag bladerde ik voor de zoveelste keer door de boeken, door het boek van mijn zus, en plots viel me iets op.

Die mama op de foto was niet mijn mama. Wie was dat?

Ik heb in stilte het boek teruggelegd. Plots keek de olifant in de kamer me recht in het gezicht. Plots begreep ik waarom mijn zus 'je bent mijn moeder niet' riep. Dat zeggen pubers wel vaker, *no shade* naar mijn zus. Maar bij ons was het waar, dus het sneed soms harder.

Het maakte dat mama niet wist hoe ze die liefde voor mij, haar biologische dochter, mocht voelen zonder zich schuldig te voelen ten opzichte van haar plusdochter. Want hoe doe je dat in de jaren zeventig? Over zo'n taboe werd vooral gezwegen.

Nu, zoveel jaren later, snap ik in welke spreidstand mijn moeder toen stond.

Mama is ondertussen overleden. Enkele maanden nadat mijn zoontje Angelo geboren was, kregen we de diagnose dat ze hersenkanker had. In dat jaar voor ze stierf zei ze sorry. Mijn lieve mama. Sorry omdat ze me nooit echt geknuffeld had, uit angst mijn zus jaloers te maken. Dat sloeg in als een bom, het is niemands schuld, maar het kostte zoveel op. Plots begreep ik alles. En toen gaven we een knuffel. Die ene knuffel waren alle knuffels.

En op dagen dat ik haar mis, zeg ik haar dat ik blij ben met wat ik voor haar gedaan heb. Dat ik een dochter geweest ben die zich geen vragen stelde. Ik deed als

braaf meisje wat iedereen in onze familie deed. Wegkijken. En de situatie aanvaarden. Want zo was het goed. Zo was het zoals het hoorde te zijn.

Ik was het meisje dat vlak na de geboorte begon te duimzuigen, zodat niemand zich over mij moest ontfemen. Het meisje dat zo graag danste, maar zo weinig mogelijk plaats op het podium van ons gezin probeerde in te palmen.

Want stond ik eerst nog in de living mijn show te verkopen, dan deed ik dat steeds vaker in mijn kamer. In mijn eentje voor de spiegel. Dansend op de hits van *TopPop*. Of meebewegend met de choreografie van Ron Brandsteders *Honeymoonquiz*.

Oh wat was het leven leuk... want we zwegen. Alles bleef aan de oppervlakte, alles bleef onder de mat.

Ik bleef dansen. Alsof mijn leven ervan afhing.

Ik duimde nog steeds. Stiekem. Ik was bijna der-tien ondertussen.

Het speels voor de spiegel dansende kind, groeide op tot een donkere tiener die alleen in haar kamer zat. Wanneer ik mijn kamer niet meer met mijn broer hoefde te delen, veranderde die langzaam in mijn pubernest. De vrolijke lila verf werd vervangen door een aards bruin, met vooral een metershoge poster van Led Zeppelin aan de muur. Mijn altaar.

Enkel na mijn huiswerk ging ik even naar beneden voor ijs met warme chocoladesaus, die ik voor mezelf en mama maakte. Ons dingetje. Ik keek eventjes mee naar tv en ging dan weer naar mijn kamer. Alle lichten uit. Kaarsen aan. Mijn lila radio-cassettespeler nog altijd binnen handbereik. Ik maakte mixtapes van de *Top 30* op de radio. De *early nineties*! Dankzij mijn toffe tante, mama's jongste zus, luisterde ik naar The Police en ontdekte ik U2's *The Joshua Tree*. Tijdens familiefeesten verbaasde ik hen met mijn muziekkennis – als ik tenminste durfde te praten in de groep volwassenen.

Ik zat graag alleen in mijn kamer.

Alone. Not lonely.

Denk ik...

Mijn tienerjaren waren zoals ze hoorden te zijn. Hoewel ik nu met spijt terugkijk op de weinige connectie die ik met mijn ouders had, ben ik hen enorm dankbaar voor de vrijheid die ze me gaven – al was dat waarschijnlijk soms tegen hun zin. Daar zat mijn broer vast voor iets tussen. Die mocht veel meer en kreeg alles gedaan.

In het dorp was ik 'Knuts zijn zus'. Mijn broer is een jaar ouder, mijn zus negen. Zij was Chiroleidster, hij een van de coole skaters uit het dorp.

Ik was dus de kleine Knuts.

De kleine Knuts die door die stoere broer stiekem gepest werd. Tot ik plots uitvloog omdat hij het bloed weer onder mijn nagels vandaan gehaald had. Dan kreeg ik op mijn kop omdat ik zogezegd flauw deed. Ach, *the usual teenager dynamic*. Maar als jongste kind was ik in die jaren toch liever wat vaker serieus genomen. Hoeveel onzekerheden zouden in die jaren gezaaid zijn? Zou het impostersyndroom er daar al ingeslopen zijn?

Ik zat in Herk-de-Stad op de middelbare school. Dat was niet echt bij de deur. Elke ochtend en avond ging ik met de fiets, elf kilometer heen, elf kilometer terug. Met Metallica of Rage Against The Machine luid in mijn walkman ging dat wel. Dan durfde ik meer.

Als ik niet op school zat, of alleen in mijn kamer, dan zat ik met mijn vrienden aan 'Het Kot'. Mijn broer had me ondertussen toegelaten in zijn *boysclub*. Of waren het zijn vrienden die me niet zozeer als zijn zus, maar eerder als een knappe griet zagen... *you choose*.

'Het Kot' dus. Onze eigen plek die we in elkaar geknutseld hadden met gevonden bouwmaterialen. Een uit de hand gelopen kamp, getimmerd met houten palletten en met een mega plastic zeil erover. Verstopt onder de struiken, aan de rand van het Albertkanaal, en voorzien van stroom dankzij een heel lange verlengkabel die naar de garage van een van onze ouderlijke huizen liep. Het Kot was net hoog genoeg om in recht te staan, als je je hoofd wat bukte tenminste. Net groot genoeg voor een driezitsbank, en een toog tegen de

andere muur. Als het mooi weer was zwommen we in het kanaal, en als het regende zaten we droog.

Daar vooral was ik Knuts-zijn-zus, het enige meisje in de bende, met schoolvriendinnen die ver weg woonden. Die vriendinnen konden natuurlijk niet wachten tot het weekend was, zodat ze bij mij konden blijven slapen en mee in Het Kot konden rondhangen... tot grote ergernis van mama en papa. Ze zagen mijn vriendinnen graag, maar ze zagen ze nooit. We waren altijd weg, naar Het Kot!

In die vriendinnenkring voelde ik me veilig. We hadden elkaar zo graag, ook al droegen ze niet per se dezelfde soort kleren als ik, of luisterden we misschien niet altijd naar dezelfde muziek. Hier en daar pikte ik natuurlijk wel wat van mijn vrienden op. Ik droeg Led Zeppelin bij, en kreeg van hen Melanie en Suzanne Vega in ruil. Op een dag kwamen ze af met een cassette. Op de A-kant: PJ Harvey's *Rid of me*. Op de B-kant: *Ritual de lo habitual* van Jane's Addiction. Twee platen met de beste intro *ever*. Stil en dan plots BAM! Het ritme van mijn leven.

Oh, *me and my friends*. Braaf, maar toch altijd een beetje op zoek naar stoute kantjes.

Voor mijn zestiende verjaardag mocht ik een fuif organiseren. Een beetje verderop in de straat was er een zaaltje. Op de affiche stonden twee lokale garagepunkbands, in de ene drumde mijn broer, in de andere mijn

lief. Alle muzikanten van aangrenzende dorpen kwamen kijken naar die coole optredens.

Wauw! Dat was nog eens een sweet sixteen!

We dansten op The Sisters of Mercy, The Cure, Pixies, en Led Zeppelin. Dronken *mazout* – een mix van bier en cola – en trokken stiekem van onze eerste sigaretten. Het cadeau dat ik die avond van mijn vriendinnen kreeg, is me altijd bijgebleven: de cd *Pure guava* van Ween. Mijn vriendinnen wisten dat ik hun vorige, rare plaat *The pod* zo goed vond. Zelf begrepen ze er niet veel van, maar toch kochten ze blindelings de nieuwe voor mijn verjaardag. Als dat geen vriendschap is!

Ik herinner me ook nog levendig wat ik aanhad toen ik dat cadeau kreeg, toen we 's nachts naar huis wandelden. Een lang kleed, donkere nagellak en eyeliner.

Head to toe black.

Daar moeten alle meisjes in hun puberteit doorheen. Toch?

Ik had die zwarte periode alleszins nodig. Een neutrale periode, een reset. Het blanke canvas waarop ik verder zou kunnen bouwen, zou ik later over die periode zeggen, met de wijsheid van een bijna zeventienjarige. Pas dan zou ik weer kleur toelaten. In de enige punkwinkel van Hasselt haalde ik skinny jeans in een morsige tiedye van paars en zwart, die ik combineerde met een

oversized, fluo-oranje trui van mohair. Mijn looks, de ene al wat extremer dan de andere, kwamen organisch opgeboreld, net zoals de muziek die ik luisterde. Het zag er cool uit, dat zeker. Maar nu vraag ik me af hoe ik dat ooit heb gedurfd.

Het ging er mij voor alle duidelijkheid ook niet om te rebelleren. Al helemaal niet om een statement te maken. Hoewel ik uren in mijn kamer voor de spiegel de inhoud van mijn kleerkast op alle mogelijke manieren stond te combineren, was ik eigenlijk niet bezig met mode. Het was een verlengde van mezelf. Alsof ik zonder woorden wilde vertellen wie ik was. Alles wat ik niet durfde te zeggen, drukte ik op deze manier uit.

Dat zat er altijd al wel een beetje in. Mijn hele leven al had ik bijvoorbeeld de meest bijzondere kapsels. Als kind gaf mijn kapster me rare kuiven. Ze volgde workshops in het hippe Londen, maar eens terug in het dorp, kreeg ze enkel kleine Hannelore zover om op te experimenteren. Door mijn uiterlijk, met mijn opvallend haar en mijn speciale kleren, durfde ik bij momenten dan toch veel plaats in te nemen. Als een soort schild. Alsof ik een personage bouwde dat groot genoeg was om stiekem in te schuilen.

Op mijn katholieke college begrepen ze er allemaal niets van.

De onderdirecteur, in die tijd nog een echte kapelaan die wekelijks een uur lange eucharistieviering gaf, riep me naar zijn bureau. Hij maakte zich namelijk zorgen.

Ik was in zijn ogen wel erg goedgezind geweest op de schooluitstap voor het vak aardrijkskunde. En het was hem ook ter ore gekomen dat ik nogal rare zinnen op mijn kaften en pennenzak had staan. Zinnen als *'Are you dizzy when you're stoned'* en *'The soul of a woman was created below'*. Songteksten van Led Zeppelin. Ik vond ze grappig en *powerful*, maar voor de gelovige onderdirecteur was het een zorgwekkende combinatie. Goedgezind op de saaiste uitstap van het jaar, met dit soort zinnen als dagelijkse slogan? 'Hannelore, neem jij drugs?' Zijn vraag kwam aan als een koude douche.

En drugs deed ik al helemaal niet!

Toen nog niet althans.

In zijn perceptie hielp het ook niet dat ik was blijven zitten. Het vijfde middelbaar moest opnieuw. Ik deed nochtans echt mijn best en wilde vooral niet als een slechte leerling aanzien worden. Het angstzweet breekt me nu nog uit. Ik wilde het zo graag goed doen. Ik wilde zo graag *goed* doen.

Elke avond studeerde ik lang. Frans, Duits, wiskunde, chemie, fysica... alles ging moeilijk! Het inspireerde me niet. Omdat ik dat jaar ook een tijd in het ziekenhuis belandde, zouden mijn examens sowieso een ramp zijn. Dus besloot ik om te spieken. Ik vond dat dat mocht. Moest, zelfs, om die achterstand van het ziekenhuis goed te maken. De leraar betrapte me, ik kreeg een nul en moest blijven zitten.

Ik schaamde me zo. Ik wilde zo graag goede punten, de erkenning dat ik een goede student was. En bovendien was ik betrappt. Ik was opgefallen. Wat een teleurstelling.

Terwijl mijn schoolcarrière in het slop raakte, groeide Het Kot uit tot een ware trekpleister. Iedereen tussen zestien en twintig jaar kwam bij ons op bezoek voor lauwe pintjes rond het kampvuur. We luisterden naar Nirvana, de Beastie Boys en Jane's Addiction. Als meisje van de bende bracht ik ook muzikaal wat *female power* binnen. PJ Harvey, maar ook Sinéad O'Connor en Portishead.

Al snel werd het te druk aan het kanaal en moesten we andere oplossingen zoeken. Die vonden we in de geschiedenis van ons dorp. Vroeger had Kuringen een jeugdhuis, de Biezap, eigenlijk opgedoekt in de jaren zestig, maar met een slapende bankrekening die al die jaren intrest had opgebracht.

Dus spraken we af om onze haren een keer netjes te kammen, en op bezoek te gaan bij Meneer Pastoor. We vroegen hem of wij, de jeugd van Kuringen, de Biezap opnieuw mochten openhouden. De pastoor gaf zijn zegen. Op woensdagnamiddag, vrijdag- en zaterdagavond was het jeugdhuis weer open. Officieel tot 22 uur, met de gordijnen dicht wat langer. We hadden een wekelijkse beurtrol om te poetsen en de bar te doen. Daar heb ik leren tappen. Het ene pintje na het andere. Nog maar heel af en toe een *mazout*. Dat was voor de kids. Ik was ondertussen zeventien. Dus ook de sigaretjes mochten stilaan ingeruild worden voor straffer spul. Yup. Na een tijd rookte ik meer wiet dan tabak.